

Handläggare

Kulturdepartementet

Direktval

Det är positivt att SOU 2016:69 är framtaget i dialog med många olika aktörer som på något sätt påverkas av den kommunala kulturskolan. Arvidsjaur kommun delar utredningens analys om en mer inkluderande och jämlik kulturskoleverksamhet. Samtidigt anser kommunen att en lagstiftning bättre hade säkerställt kulturskolan som en hållbar kommunal verksamhet, att räkna med även i ogynnsamma ekonomiska tider där olika verksamheter kan komma att ställas mot varandra. Det blir väldigt otydlig med just de nationella mål som utredningen föreslår. En lagstadgad verksamhet hade gett en tydlighet som kulturskolan behöver för att utvecklas nationellt, där målen bör vara mätbara och handla om vad verksamheten ska uppnå och inte hur en kommun ska organisera sin verksamhet. Detta skulle också på sikt förenkla inkorporeringen.

Det beskrivs alldeles för otydligt vad ett nationellt kulturskolecentrum egentligen ska följa upp. Myndigheten borde kunna ansvara för bidrag, uppföljning av de nationella målen för kulturskolan och utvecklingsarbete, medan andra aktörer, såsom Kulturskolerådet, kan verka för att främja erfarenhetsutbyte, metodutveckling och spridning av goda exempel.

I stort ska nationella mål beskriva vad och att kommunen själv arbetar med hur. Detta är också det största problemet med innehållet i SOU 2016:69. De föreslagna nationella målen behandlar i stor utsträckning verksamhetens organisation som i första hand är kommunens angelägenhet. Att till exempel kulturskolan i Arvidsjaur har en god samverkan med skolan på dagtid, anser vi gynna tillgängligheten då många barn i Arvidsjaur kommun är hänvisade till skolskjutar till kommunens olika byar. Därför ska kulturskolans verksamhet inte bara ska hänvisas till barns och ungas fria tid.

Kulturskolan har väl utvecklad samverkan med skolan. Det handlar både om ökad kvalitet i skolarbetet, inläring med stöd av forskning och om praktiska frågor där skolskjutsar begränsar barnets tid på centralorten och där det inte finns möjlighet att ge undervisning ute i byarna.

Skulle undervisningen endast ligga efter skoldagens slut och ske i grupp, skulle det exkludera många barn från verksamheten istället för att inkludera. Om barnen möts i skolan så spelar inte socioekonomiska förutsättningar och föräldrars bakgrund in på samma sätt. Kulturskolan når barn och ungdomar som traditionellt sett inte har föräldrar som hittar till kulturskolans verksamhet bättre med den organisationen. Undervisningen bör ske utifrån lokala behov och förutsättningar i dialog med skola, elev och föräldrar, och inte vara ett myndighetsbeslut.

Samverkan kulturskola/skola är mycket för kulturskolans verksamhet där eleverna erbjuds kommunens frivilla verksamhet samtidigt som samverkan sker med skolan för ökad måluppfyllelse och ett bredare lärande. Kulturskolan har ett dubbelt uppdrag - den konstnärliga fördjupningen och att komplettera de olika skolformerna för ökad måluppfyllelse där de olika verksamheterna gynnar varandra. Detta är ytterst en demokratifråga!

Tillsammans med lärare och föräldrar får varken och ungdomarna möjlighet att ha viss verksamhet under skoltid och det gynnar även bevisligen deras inläring. Detta finns också stöd för i forskningen. Att få möjlighet till detta stödjer utredningens text kring likvärdighet, jämlikhet, inkludering och integration där kommunen menar att utredningen säger emot sig självt om en kulturskola på barns och ungas villkor. Arvidsjaur kommun har idag ett lyckat koncept där kommunen strävar mot än mer samverkan både med skolan (förskola, grundskola och gymnasium) och fritiden (fritidsverksamhet samt mötesplats för unga).

Tanken att undervisa först och främst i grupp uppfyller inte syftet med att vara en inkluderande kulturskola. I Arvidsjaur är tillgänglighetsbegreppen större än så. Verksamheten i Arvidsjaur arbetar både med individen och gruppen då vi ser att behovet finns både utifrån egen erfarenhet och forskning. Många instrument passar för undervisning i grupp men vid fördjupning passar bäst enskild undervisning i både sång och på instrument. Även barn och unga med särskilda behov kan behöva enskilda lektioner, något som verksamheten alltid har sett behov av. Både bredd och spets är viktigt att erbjuda, menar vi, och vi har också lokaler som är anpassade för detta.

Musiken har fortfarande ett stort utrymme och det är kommunens åsikt att verksamheten gynnas av fler konstområden. Kulturskolan i Arvidsjaur har under flera år arbetat med att utöka verksamheten genom att ha många olika estetiska uttryck. Under kort tid har kulturskolan gått från att erbjuda musik och dans, till att idag även inkludera bild, media (film, foto, pod), musikal, nycirkus, slöjd och teater. Arvidsjaur kommun ska nu även som första kommun i Sverige erbjuda E-sport inom ramen för kulturskolans verksamhet.

Redan idag har kulturskolan en central roll i kommunens kulturliv och det är något som hela tiden utvecklas i samverkan med civila samhället och regionen. Lokal, regional och nationell samverkan är oerhört viktigt för både kulturskolans elever, utbildningens kvalitet och utbudet på orten. Kulturskolan i Arvidsjaur samverkar tätt med andra förvaltningar (integration, soc, skola, fritid) och andra organisationer.

Nationella mål för kulturskolan skulle kunna uttryckas som t.ex. fritidsverksamhet som också är en frivillig verksamhet för att särskilja kulturskolan från grundskolans lagstadgade verksamhet.

Det skulle då betona att kulturskola är en verksamhet dit man kan koppla ett tydligt yrke och en tydlig högskoleutbildning. Så är det inte med SOU 2016:69 som skulle kunna innebära att vilken förälder som helst skulle kunna "lira" lite med elevema utan kvalitet eller vetenskaplig grund kopplat till verksamheten.

Arvidsjaur kommun menar att det är oerhört viktigt att staten ansvarar för att det finns pedagog och lärarutbildningar med inriktning på kulturskoleverksamhet inom alla konstområden. Det behövs även en särskild kulturskolläroexamen på högskolenivå och ett system för validering och certifiering. Staten bör också inrätta en kostnadsfri chefs- och ledarutbildning som till exempel skolan har för att gynna en likvärdig kulturskola.

I utredningen föreslås inrättandet av en ny yrkesexamen på 90 hp som benämns kulturskolepedagogisk examen. För Arvidsjaur kommun är det viktigt att examen blir på minst 180 hp, varav minst 90 hp i ämneskunskap och minst 60 hp pedagogik, så att lärare kan arbeta både i skola och kulturskola parallellt. De nya utbildningarna i sig ska inte kunna leda till att lärare inom kulturskola inte får del av statliga satsningar på karriärvägar för lärare, lönesatsningar osv. Kulturskolans lärare ska ha samma status som andra grupper av lärare.

Det finns ett stort behov av forskning inom kulturskoleområdet då verksamheten ska vila på vetenskaplig grund. Det skulle också vara önskvärt att få en bättre samverkan med högskolan och bl.a. få praktik förlagd på våra kulturskolor.

Saknad av en kulturskolepedagogisk examen urholkar verksamheten på sikt; speciellt på en liten ort i Norrbottens inland där det kan vara svårt att få tag på högskoleutbildad personal i ett så nischat arbetsområde. Redan idag så lider Sverige brist på estetiska lärare och utan en adekvat högskoleutbildning så skulle bristen bli än större. Fördelen på små orter är annars att vi kan erbjuda attraktiva kombinationstjänster. Blir kulturskolan en lagstadgad verksamhet skulle detta säkerställa en väl utvecklad högskoleutbildning som så väl behövs redan idag.

Staten bör främja verksamhetsnära forskning kopplad till kulturskoleverksamhet. Det är viktigt att forskningen fångar upp de utmaningar som vi idag står inför.

Utredningen föreslår olika utvecklingsbidrag i syfte att främja inkludering och annan strategisk utveckling inom kulturskoleverksamheten. Arvidsjaur kommun anser att bidragen också bör främja en mångfald av estetiska uttryck inom ramen för kulturskolans verksamhet. Det är viktigt att inte bidragen blir så kortsiktiga som utredningen föreslår utan att kulturskolan kan få arbeta med en långsiktig och hållbar utveckling som är kopplad till tydliga nationella mål.

Slutligen håller Arvidsjaur kommun med om att barn och ungas inflytande och delaktighet är viktig för verksamhetens kvalitet. Kommunen arbetar aktivt för att kulturskolans barn och ungdomar ska vara en del av kommunens övergripande ungdomspolitik och menar att barnrättsperspektivet alltid ska beaktas.

Lotta Åman
Kommunstyrelsens ordförande